

larda temizlik malzemesi satın alınırken; doğru ürün satın alınmasının gerekli olduğunu ve temizlik ürünlerinin doğru yerde, doğru miktarda ve doğru yöntemle kullanımının şart olduğunu açıkladı. Ürün etiketlerinin okunmadan malzemenin kullanılmaması gerektiğini vurgulayan Uluçaylı, temizlik ürünleri kullanıcılarının, temizlik ürününü üreten firmanın eğitimlerince eğitilmesinin önemine dikkat çekti. İduna A.Ş.'den Murat Bükey Türk Gıda Kodeksi açısından mutfak hijyeni, ülkemizde mutfak hijyeninin sorunları ve çözüm yolları konusunda örneklerle açıklamalar yaptı. Türk mutfağında en önemli

hijyen sorununun yemeklerin, önceden pişirilip servis edilinceye kadar tezgahta açık olarak bekletilmesi nedeniyle ortaya çıktığını belirtti. Turizm, mutfak ve hijyen konusundaki seminer soru ve cevapların yer aldığı son oturum arkasından katılımcılara sunulan teşekkür plaketteği ile sona erdi.

Gönderilme tarihi
Kabul

: Ağustos 2002
: Eylül 2002

Doç Dr. Dündar Denizler. Anadolu Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, Yuuusemre Kampusu, 26470 Eskişehir
E-mail : ddenizer@anadolu.edu.tr

Akdeniz Ülkeleri 1. Turizm Kongresi

Füsun SOYKAN

Ege Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü

Akdeniz Ülkeleri 1. Turizm Kongresi, 17-21 Nisan 2002 tarihleri arasında Antalya'da yapıldı. Akdeniz Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu tarafından düzenlenen kongre, Falez Otel'in Perge ve Aspendos salonlarında paralel oturumlar şeklinde gerçekleştirildi

"Geçmişten Geleceğe Akdeniz Turizmi" sloganının kullanıldığı kongrede temel amaç; Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerdeki turizm işletmeleri, üniversiteler, yerel yönetimler, ticaret odaları ve sivil toplum örgütleri arasında işbirliğini sağlamak, ortak değerlerin paylaşılmasına ve geleceğe yönelik projeksiyonların yapılmasına aracı olmaktır. Böylece turizmle ilgili kişi ve kuruluşların sektöre yönelik yaklaşımları ve çözüm önerilerinin bu bilimsel ortamda tartışılması istenmişti. Ayrıca Akdeniz Havzası'nda aynı coğrafyayı paylaşan ülkelerin rekabet yerine işbirliği içine girmesi gereğinden hareketle barışçıl ve hümanist "Akdenizli Ruhu"nun tekrar canlandırılmasına kongrenin hizmet etmesi diğer bir amaçtı.

Kongre 17 Nisan günü açılış konuşmaları ile başladı. Ardından "*Dünya ve Türkiye'de 2001 Yılı Turizminin Değerlendirilmesi ve Gelecekte Beklentiler*" konulu panel yapıldı. Panelde Türk turizminin önde gelen isimlerinden olan TYD Başkanı Tavit Köletavitoğlu, Öger Holding Başkanı Vural Öger, Öger Holding Başkanışmanı Hüseyin Baraner ve Turizm Bakanlığı Genel Sekreteri Savaş Küce, değerlendirmelerini yaptılar. Genelde 2001 yılının Türk turizmi açısından olumlu olduğu ve Türk turizminin gelecekte daha iyi konuma geleceği konuşmacılar tarafından vurgulandı. Öğleden sonra ve diğer günlerde

yapılan oturumlarda ise 61 bildiri sunuldu ve tartışmalar yapıldı.

Kongre öncesi tespit edilen konular şu başlıklardan oluşmaktaydı:

- İnsan kaynakları yönetiminde yeni yaklaşımlar
- Eko turizm-sürdürülebilir turizm
- Kültürel değişimler ve Akdeniz kültürü
- Pazarlamada yeni yaklaşımlar
- Geleceğin turizm eğitimi
- Turizmin ekonomik boyutu ve etkileşimler
- Yeni finansman teknikleri
- Turizm felsefesi
- Turizmde yeni yönetim teknikleri
- Bilişim teknolojileri ve turizm
- Alternatif turizm
- Avrupa birliği ve turizm
- Yerel yönetimler ve turizm
- Sivil toplum örgütleri ve turizm

Bu konulardan bir-ikisi hariç diğerleri bildiri halinde sunulurken, kongrenin esas amacına hizmet edecek hususların yeterince işlenmediği dikkati çekti. Nitekim Akdeniz ülkeleri arasında turizm ekseninde işbirliği ve birlikte hareket etme yaklaşımı ancak üç bildiride ele alınmıştı. Bunun nedeni, kongredeki bildirilerin ağırlıklı akademisyenler tarafından hazırlanması yerel yönetimlerden, sivil toplum temsilcilerinden ve sektör temsilcilerinden gerek bildiri sunumunun gerekse katılımın son derece az olmasıydı. Öte yandan eko turizm, sürdürülebilir turizm, kültü-

rel turizm ve çevrenin korunması kongrede en fazla işlenen konular(tüm bildirilerin %38'i) arasında idi. Bu grubun arkasından turizmde yönetim ve pazarlama konuları (tüm bildirilerin %36'sı) işlendi. Bildirilerin %38'i kavramsal iken, %62'si ampirik çalışmalardı. Türkiye ile ilgili 26 ampirik çalışma sunuldu. Bunlardan 10 tanesi Türkiye geneli, 6 tanesi Antalya ili ve 4 tanesi ise İzmir ili ile ilgili çalışmalardı.

Kongreye katılanların profiline bakıldığında, milliyet itibariyle bildiri sahiplerinin %80'i Türkiye'dendi. Çalışılan kurum itibariyle dağılımda ise %82 oranla üniversiteler başta geliyordu. Bildirilerin %54'ü tek kişi tarafından hazırlanmıştı.

Kongrede göze çarpan eksiklikler çok az olmakla birlikte, iki nokta üzerinde durmak gerekiyor: Birincisi, Akdeniz ülkeleri ve özellikle Türkiye'den turizm sektörü adına katılımların yok denecek kadar az olmasıdır. Halbuki sektör-üniversite-yerel-sivil hepsi bir arada bu turizm kongresinde yer almalı, her grup hem kendi aralarında hem de farklı kesimlerin katılımıyla yerli-yabancı ortaklıklara adım atmalıydı. İkinci nokta, Akdeniz ülkelerinin tümünden katkı

lının sağlanmasının gerekli olduğudur. Bundan sonraki kongrelerde eksiksiz katılım sağlanabilirse, Akdeniz ülkeleri turizmi hakkında daha kapsamlı karşılaştırmalar yapılabilir ve işbirliklerine gidilebilir.

Kongrenin her yıl ya da iki yılda bir tekrarlanıp geleneksel hale getirilmesi ve gündemdeki bir konuyu işlemesi, bu ilk başarının unutulmamasını sağlayacaktır. Bu bağlamda ilk adımı atan Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nun arkasından, diğer Akdeniz ülkelerinin de ev sahipliği yapması beklenilebilir. Daha geniş tabanlı katılımların fırsatlar yaratılarak, özellikle üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları arasında yeni birliklerin kapıları açılmalıdır. Böylece sınırlar ötesi ortak projelerle hep birlikte aynı denizi ve kıyıları paylaştığımız Akdeniz'de turizmin kaliteli yönetimi hiç de zor olmayacaktır.

Gönderilme tarihi

: Temmuz 2002

Kabul

: Ağustos 2002

Doç. Dr. Fusün Soykan, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, 35040 Bornova, İzmir.

E-posta: fsoykan@edebiyat.ege.edu.tr

I. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Kongresi

Nilgül KARADENİZ* - Mehmet SOMUNCU**

* Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi

** Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Gökçeada Meslek Yüksek Okulu ile Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi tarafından ortaklaşa düzenlenen *I. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Kongresi*, 26-29 Ekim 2002 tarihleri arasında Gökçeada'da gerçekleştirildi.

Türkiye'de turizm ile ilgili alanlarda çalışmalar yapan veya yapmakta olan lisansüstü tez öğrencileri arasında bilgi ve iletişim olanaklarını arttırmayı hedefleyen Kongre'nin açılış konuşmalarını; Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Gökçeada Meslek Yüksek Okulu Müdürü Yrd. Doç. Dr. H. Rıdvan Yurtseven, Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi Editörü Yrd. Doç. Dr. Nazmi Kozak ve Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ramazan Aydın yaptılar. Kongre süresince 4 panel, 5 öğrenci oturumu, 3 seminer ve 1 özel oturum gerçekleştirildi.

Kongre süresince gerçekleştirilen panellerde "*Bilimsel Araştırma Alanı Olarak Turizm*", "*Turizm Konulu Lisansüstü Derslerde Danışmanlık*", "*Turizm Sektörünün Akademisyenlerden Beklentileri*", ve "*Turizm Bilimsel Disiplinler İçindeki Yeri*" konuları tartışılmış, öğrenci oturumlarında ise yüksek lisans ve doktora tezlerine ilişkin 24 bildiri sunuldu.

Seminerlerde ise Doç. Dr. Asker Kartarı tarafından "*Bilimsel Araştırmaların Raporlaştırılmasında Dil ve Anlatım*", Yrd. Doç. Dr. Nazmi Kozak tarafından "*Türkiye'de Turizm Literatürünün Gelişimi (1960-2002)*" ve Doç. Dr. Şeyhmus Baloğlu tarafından "*Uluslararası Hakemli Turizm Dergilerinde Makale Değerlendirme Uygulamaları*" konuları irdelendi.

Kongre süresince gerçekleştirilen tek özel oturumda ise Yrd. Doç. Dr. H. Rıdvan Yurtseven ile Yunanlı yazar George Ksinos "*Gökçeada'da Kültürel Turizm Alanları ve Bir Kültürel Çekicilik Olarak Gökçeada Panayırları*" konusunu birlikte ele aldılar ve yüzlerce yılın içinden geçerek günümüze ulaşan farklı kültürlerin çekici yönlerini geçmiş döneme ait görüntülerle sundular

Üç tam gün süren Kongre özellikle genç araştırmacılara önemli katkılar sağlayabilecek bilimsel açıdan doyurucu tartışmalara sahne oldu. Turizm konusunda tamamlanmış ya da devam eden araştırmaların sunulması, gerek bu tür çalışmaların geniş kitlelere

ulaşması ve gerekse hangi konular üzerinde yoğunlaşıldığını göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Kongre'nin dikkat çekici özelliklerinden biri gerek panellerde ve gerekse bildiri sunumlarında turizmle ilgili farklı disiplinlerden katılımların sağlanmış olmasıdır. Bu bağlamda turizmle ilişkili peyzaj mimarlığı, coğrafya, işletme, iletişim ve ekonomi gibi farklı disiplinlerden gelen temsilciler turizm konusuna bakış açılarını açıklama ve paylaşma olanağı buldular. Bunun yanı sıra doğrudan turizm alanında çalışan akademisyenler ve sektör temsilcileri de turizmle ilgili diğer disiplinlerin çalışmalarına ilişkin görüşlerini açıkladılar. Bu tartışmaların belki de en önemli sonucu, turizm konusunda ortaklaşa çalışmaların gerekliliğine duyulan ihtiyacı belirgin biçimde ortaya koymasındır.

Kongrenin asıl amacı lisans üstü tez çalışmalarının aktarılması ise de paneller süresince Türkiye'deki turizm eğitiminin durumu ve turizm sektöründeki sorunların da ele alınması mümkün olmuş ve uluslararası gelişmelerle ülkemizdeki durumun karşılaştırılması olanağı bulunmuştur.

Kongre'de tartışılan bir başka konu ise akademik alanda yeniden yapılanma sürecinde turizmin doçentlik bilim dalları içindeki yeri ve yeni düzenlemeler olmuştur.

Kongre süresince bilimsel çalışmaların yanı sıra sosyal aktivitelere de yer verilmiş, çevre gezileri ve akşam yemeği gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Kongrenin ilk iki günü otumlardan sonra Gökçeada içinde düzenlenen çevre gezileri, katılımcıların Ada'yı ve kültürel dokusunu daha iyi algılamalarını sağladı

Kongre'de sunulan bildiriler, Kongre'ye katılan öğretim üyeleri tarafından oylanarak değerlendirilmiş ve bu oylamaya bağlı olarak yüksek lisans ve doktora teşvik ödülleri verildi

Kongre'nin kapanış oturumunda, toplantının verimli geçtiği konusunda fikir birliğine varıldı ve *II. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Kongresi*'nin yapılması kararı alındı.

Böyle bir toplantının "*çorak topraklarda bereket tarıcısı*" olarak adlandırılan İmbrasos'un bolluk diyarı olarak bilinen İmroz'da yani Gökçeada'da gerçekleştirilmesinin, gerek katılımcılara gerekse Gökçeada ve Gökçeadalılara göz ardı edilemeyecek kadar katkı sağladığı açıktır. Çünkü Gökçeada, Türkiye'nin en büyük adası olmasının yanı sıra el değmemiş doğal değerleri ve zengin kültürel dokusu ile doğal ve kültürel değerlere saygılı turizmin geliştirilebileceği örnek bir alan konumundadır. Bu bağlamda Ada'da eğitim faaliyetlerini sürdüren ÇOMÜ Gökçeada Meslek Yüksek Okulu'nun yönlendirici çalışmalarının büyük önem taşıdığı göz ardı edilmemelidir.

Kongre'nin düzenlenmesi ve yürütülmesi aşamalarında Yrd. Doç. Dr. Nazmi Kozak ve Yrd. Doç. Dr. H. Rıdvan Yurtseven başta olmak üzere Kongre Sekreteryasını yürüten Yrd. Doç. Dr. Emel Can ile diğer öğretim elemanları büyük bir konukseverlik örneği sergilediler. Ayrıca yüksekokul öğrencileri de büyük bir özveri ile çalışarak programın sağlıklı bir şekilde yürütülmesine yardımcı oldular.

Sonuç olarak turizm alanında ülkemizde ilk kez gerçekleştirilen böylesi bir etkinlik, turizm ve turizm eğitimi açısından önemli yararlar sağlamıştır.

Gönderilme tarihi

: Aralık 2002

Kabul

: Aralık 2002

Doç. Dr. Nilgül Karadeniz, Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Dışkapı, Ankara

E-posta: Nilgul.Karadeniz@agri.ankara.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Somuncu, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Sıhhiye, Ankara

E-posta: somuncu59@hotmail.com

Turizm Yıl Sıfır

Gökhan Akçura, TurizmYıl Sıfır, İvrir Zivir Tarihi Serisi, No.4, Om Yayınevi, İstanbul, 2002

Seyahat teriminin İngilizce'de karşılığı olan 'travel' travail fiilinden türetilmiştir. Yani çalışmak, zorlu uğraşlara girişmek anlamındadır seyahat etmek. Kelime, eskiden seyahat etmenin, günümüzde bile hala bazı kişiler için, zor bir edim olduğunu belirtir. Gerçekten de 17. yüzyılda ilk toplu ve rehberli gezilerin düzenlendiği dönemde seyyahlara yolculuk süresince beraberlerinde kılıç, bıçak, tabanca, harita, dübün, ecza malzemesi gibi araç gereç bulundurmaları önerilirdi. Ayrıca soygunculara karşı önlem olmak üzere eski püskü elbiseler giymeleri ve takı takmalarını da yer alan öneriler arasındaydı. Seyahat etmek, örneğin Kıta Avrupa'sında yapılacak bir Grand Tour'a (Büyük Tur) katılmak başlı başına bir macera idi. Şimdilerde macera bile standartlaştırılıp, iyice düzenlenmiş bir paket tur olarak satılıyor günümüz batılı turistlerine.

Seyahatin ve turizmin tarihini de yazmak zor olsa gerek ki, bu konuda başvurulabilecek kaynaklar oldukça azdır.¹ Konuyu işleyen ve Türkçe'ye çevrilmiş tek kaynak, Wilfried Laschburg'un 'Seyahatin Kültür Tarihi'dir.² Alain de Button'un bir çeşit seyahat edimi ile birleştirilmiş bir edebiyat / resim sanatı denemesi olan Seyahat Sanatı kitabı ise bir tarih çalışması değil.³

Türkiye'de seyahat acenteciliği ve turizm tarihi üzerine yazılmış yeni bir kitap okurunu bekliyor. Araştırmacı yazar Gökhan Akçura *Turizm Yıl Sıfır* adlı çalışması ile Türkiye'de daha çok seyahat acenteciliğinin fakat aynı zamanda demiryolu turist taşımacılığının ve ilk otellerin tarihini inceliyor.

Akçura, bir zoru ve ilki başararak popüler tarih yazımı olarak tanımlanabilecek çalışmasıyla Türkiye'ye Osmanlı'dan 20. yüzyılın ilk yarısına kadar olan dönemi içeren Türkiye turizm tarihini kaleme almış.

Kitap ile aynı adı taşıyan ilk makalesinde Akçura, Evliya Çelebi ile sözü açtıktan sonra, Osmanlı döneminde Anadolu'yu gezen Charles Texier⁴ gibi tarihçi seyyahlara sözü getiriyor. Bilindiği gibi, Anadolu'ya en çok rağbet edenler 18. ve 19. yüzyılda yabancı seyyahlardır, her ne kadar tek amaçları Anadolu'yu gezmek ve tanımak olmasa da.

Demiryollarının İstanbul'a uzanması, Wagons Lits'in seferleri ki Vagon Li Kook olarak kitaptaki bir makalede ayrıca inceleniyor, ilk yabancı seyyah gruplarının İstanbul'u gezmeleri, kentte, Tepebaşı ve Beyoğlu'nda kurulan ilk oteller *Turizm Yıl Sıfır*'da yerlerini almış. Aynı yazıdan okur Türkiye'nin ilk tercüman rehberlerinin gayrimüslim azınlık üyelerinin ve Levantenlerin oluşturduğunu öğreniyor. Akçura'nın bu ilk makalede yararlandığı kaynaklar oldukça çeşitlilik gösteriyor ve titiz bir çalışmanın varlığını ortaya koyuyor.

Türkiye'de *İlk Seyahat Acenteleri* adlı ikinci makale Türkiye'de yabancı ve ilk seyahat acentesinin Wagons Lits tarafından İstanbul'da kurulduğundan söz ederek ilk 'yerli' seyahat acentelerinin 1925 yılından sonra kurulduğunu belirtiyor. Yerli seyahat acenteleri genellikle Levantenler ve diğer azınlık üyeleri tarafından kuruluyor. Burada, Türkiye'nin batıya açılan yüzünün Cumhuriyet'in ilk yıllarında nasıl oluşturulduğunu görüyoruz. Sonuçta turizm batılılar tarafından oluşturulan ve batılılara hizmet veren bir endüstri dalı.

Akçura ilk yerli seyahat acentelerini saptarken İstanbul Ticaret Odası kayıtlarından ve Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun arşivindeki belgelerden yararlanmış. Ne yazık ki, Natta, Paspaid, Tutta, Le Globe, Buleks ve İta adlarını taşıyan ilk yerli acentelerden hiçbiri günümüze ulaşmamış. Levanten kökenli acentelerden yalnızca Türhol ve Van der Zee bugün varlıklarını sürdürüyorlar ki bu acenteler daha geç bir dönemde kurulmuş acentelerdir.

Natta, Cumhuriyet'in ilk yıllarının en önemli seyahat acentesi. Şirket aynı zamanda bir demiryolu ve vapur acentesi olarak etkinlik gösteriyor ve yabancı gemi şirketlerinin ve demiryollarının acenteliğini yapıyor.

1) Lionel Casson (1994). *Travel in the Ancient World*. Londra: John Hopkins University Press; Piers Brendon (1991). *Thomas Cook*. Londra: Secker and Warburg; Maxine Feifer (1985). *Tourism in History*. New York: Stein and Day Publishers; Christopher Hibbert (1969). *The Grand Tour*. New York: G. P. Putnam's Son; Geoffrey Hindley (1983). *Tourists, Travellers and Pilgrims*. Londra: Hutchinson; Eric J. Leed (1991). *The Mind of the Traveller*. Basic Books Inc.

2) Wilfried Löschburg (1998). *Seyahatin Kültür Tarihi*. Ankara: Dost Yayınları.

3) Alain de Button (2002). *Sanat Tarihi*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

4) Charles Texier (2002). *Küçük Asya, Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi*. 3 Cilt, Ankara: Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı.

Pasrapid aynı yazıdan ayrıntılı bilgi sahibi olduğumuz bir başka acente. Pasrapid adına uygun olarak pasaport ve vize işlemlerinde uzmanlaşmış bir şirket. Yazı, Natta'nın yabancı bir ticari heyet için düzenlediği inceleme gezisinin programı ile son buluyor.

'İstanbul'u adamakıllı ve ekonomik biçimde görme-yi arzu eden ziyaretçilere tavsiye edilen' İstanbul'un Eski Bir Tur Programı, Tepebaşı'nda bulunan International Courriers' and Guides' Office' e ait bir gezi programının tanıtımını içeriyor. Akçura gezi programının tarihini 1909 yılından önce olarak belirtiyor. Beş günlük gezi programını inceleyince, okurun aklına aslında yabancı turistlere yönelik İstanbul tur programlarında pek de fazla bir değişiklik olmadığı gelebilir. Yazı ekinde, diğer makalelerde olduğu gibi notlar ve açıklamalar yer alıyor.

Vagon Li Kook makalesi, şimdilerde Carlson turizm grubu ile birleşmiş olan Wagons Lits acentesi hakkında. Bilindiği gibi başlangıçta Belçika kökenli bir demiryolu şirketi olan Wagons Lits önce Thomas Cook şirketi ile birleşmişti. Wagons Lits Cook aynı adlı uluslararası şirketin Türkiye bölümü olarak İstanbul'da etkinlik gösterir. Şirket acentecilik ve demiryolu işletmeciliğinin yanı sıra Ankara Gar Gazi-

nosu'nu da işletir. 19. yüzyılın sonunda Türkiye'de çalışmaya başlayan Wagons Lits Cook aynı zamanda ünlü Orient Ekspres'in işletmecisi olan şirkettir ki, Orient Ekspres ve onunla birlikte İstanbul'da kurulan ilk batılı oteller kitabın bir başka yazısını oluşturmaktadır. Wagons Lits Cook'un devletleştirilmesi ve 20. yüzyılın uçak seyahatlerine yenilerek saltanatının sona ermesi ile makale son buluyor.

Ancak Gökhan Akçura'nın başarılı çalışması burada bitmiyor. Orient Ekspres, Türkiye'de İlk Havacılık Şirketleri, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun propaganda çalışmaları, La Turquie Kemaliste dergisinin öyküsü ele alınan konular arasında. Kitabın son bölümünde ise Ankara, Bursa ve İzmir kentlerinde Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ortaya çıkan turizm etkinlikleri üzerinde duruluyor. Sonuç olarak *"Turizm Yıl Sıfır"* kitabının araştırmacılara, akademisyenlere, turizm öğrencilerine, popüler tarih meraklılarına önerilebilecek ilginç bir çalışma olduğunu söyleyebiliriz.

Doç. Dr. Şükri YARCAN. Boğaziçi Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Hisar Kampusu, Bebek, İstanbul
E-posta: yarcan@superonline.com

Turizm Yıl Sıfır kitabında, bir çok makalenin sonunda ilginç ekler yer alıyor. Bunlardan biri de turizm konulu ilk Türk hikayesi! Gökhan Akçura bu hikayeyi şöyle tanıtıyor:

İlginç bir rastlantı olarak, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın ilk yayınladığı hikayenin konusu turizmimizin ilk yıllarına ilişkindir. 29 Kasım 1884 tarihinde Ceride-i Havadis gazetesinde yer alan öyküde, İstanbul'u tek başına dolaşmak gafletinde bulunan bir Fransız turistin başına gelenler müzahi bir dille aktarılır. Köprüye para vermek adetini bilmediğinden başına gelmedik kalmaz. Dil bilmediği için her şeyi yanlış anlayan Mösşö Théophile, peşine takılanlardan kurtulmak için bir hamama sığınır. Gerisini yazarın anlatılmıy-ta izleyelim:

Turizm konulu ilk hikaye: "İstanbul'da bir frenk"

"Hizmetkârların hepsi, başına üşüşüp kimi koluna, kimi koltuğuna girerek, hayretle etrafına bakınmakta olan Théophile'i ikramlarla sedir üstüne çıkardılar. Théophile burasını birkaç yere benzetti, ama en çok da ihtimal verdiği şey hamam olmasıydı. Bugünkü hamama gelişi kendi isteğiyle olmadığı gibi soyunması da kendi isteğiyle olmuyordu. Çünkü tellaklar, kimi palto, kimi yeleğine sarılarak adamı öyle bir süratle soyuyorlardı ki güya işgüzarlıkta birbirleriyle yarışa çıkmışlar sanılıyordu. Sonunda sıra pantolona geldi. Théophile eliyle pantolonunun düğmelerine sarılarak "Aman, olmaz!" diye direnmeye başladı. İkin tellaklar adamın karşı koymasına kulak asmamak istediler. Ama Théophile, şiddetle silkinip ellerinden kurtularak yarı beline kadar

çıplak olduğu halde hamamın içine girip göbek taşının çevresinde cimmastik adım koşmaya başladı.

Halvetlerde ne kadar müşteri varsa korkularından birbirinin başlarını gözlerini yararcasına bir acele ile kaçışıp hep birden dışarı uğradılar. Théophile hamamın boşalmasından memnun oldu. İçerde kimsenin bulunmadığını görünce derhal pantolonunu çıkararak su dolu bir kurnanın içine girip oturdu. Deminden beri pantolonunu çıkarmamakta direnmesi meğer iç donunun bulunmamasındanmış...

Henüz yarı yıkanıp yarı yıkanmadan dışarıya çıkan müşteriler hamama deli müşteri alınmış diye hamamcıyla kavgaya tutuştular. Hamamcı ve hizmetkârlar bu müşterinin deli değil, ama yabancı olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı. Sonunda hamamcı, öteki müşterilerin içeri girmesi için Frenk'i dışarıya çıkarmalarını tellaklara emretti. Tellaklar hamam kapısını açıp da Théophile'i çırıl çıplak kurnanın içine girmiş ve bir Fransız şarkısı tutturmuş olduğunu görünce herfin cinnetine hiç kuşkuları kalmadı. Dışarı çıkıp olamı biteni anlattılar. Hamamcı ve birtakım halk gelip kapıdan Théophile'i seyre başladılar. Hepsi tellakların dediklerine uydular. Henüz yıkanamayan müşteriler dışarda soğuktan tir tir titiyorlar. Delinin yanına yaklaşacak cesaret kimsede yok. Hani öyle yürekli bir adam? Herkes canını sokakta bulmadı... Deli bu ya adamın boğazına sarılıverirse! Ama bu hal akşama kadar sürüp hamamcı o gün bu deli için hamamını tatil edemez ya! Hamamcı ve hizmetkârlar toplanıp işi müzakere etmek için bir kurul meydana getirdiler. Konuşmaya müşteriler de katıldılar. Sonunda, hepsi birlik olarak delinin üzerine hücumu oy birliğiyle karar verdiler!"

Veritabanlı Pazarlama: Türkiye'deki Seyahat Acentaları Üzerine Bir Uygulama (Doktora Tezi), Bilgehan GÜLCAN, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002 (Prof. Dr. M. Mithat ÜNER).

Pazarlamada, kitlesel pazarlamadan bireysel pazarlamaya doğru bir eğilim gözlenmektedir. Bireysel pazarlama, işletmelerin müşterilerini daha yakından tanımalarını ve bunun için müşterilere ait verileri barındıran veritabanlarına sahip olmayı gerektirmektedir. Böylece, veritabanına dayalı olarak yürütülen pazarlama ya da veritabanlı pazarlama (VTP) giderek yaygın hale gelmektedir. Pazarlama bilgi devriminin bir sonucu olarak, bilgi teknolojisi ürünleri pazarlama uygulamaları içinde daha fazla kullanılmakta ve daha önemli roller üstlenmektedir. Bir bilgi teknolojisi ürünü olan veritabanları, çok sayıda ve ayrıntılı müşteri verilerini içerebilmekte ve işletmeler bu verilerden elde edilen bilgiler sayesinde çok çeşitli stratejileri uygulayabilmektedir. Gerek veritabanlarının işletmelere sunduğu bir çok imkan ve gerekse VTP'nin hizmet endüstrisi için çok elverişli olması, son yıllarda zorlu bir süreçten geçen seyahat işletmelerinde VTP'nin yaygın olarak kullanılmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada, Türk seyahat endüstrisinde VTP uygulamaları hakkında bilgi edinmek ile işletmelerin VTP uygulamalarından elde etmekte olduğu faydalar ve VTP uygulamasının önündeki engelleri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, Türk seyahat endüstrisindeki VTP uygulamaları hakkında detaylı bilgiler elde edilmiş, işletmelerin VTP'den hangi alanda ve ne derece faydalandıkları ile VTP uygulamalarının önündeki engeller tespit edilmiştir. Böylece, VTP alanındaki literatüre özgün bir katkı yapılmış ve verilen örnekler ile uygulama alanı nedeniyle, özellikle seyahat endüstrisindeki işletmelerin faydalanabileceği bir kaynak ortaya çıkarılmıştır.

Ücret Sistemleri ve Nevşehir'deki Konaklama İşletmelerinde Özendirici Ücret Sistemlerinin Uygulanmasına Yönelik Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi), Şevki ULAMA, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002 (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ülker ÇOLAKOĞLU)

Bu çalışmada, konaklama işletmeleri, insan kaynakları yönetimi, ücret ile ilgili kavramlar ile ücret sistemleri ve özendirici ücret sistemleri tartışılmıştır. Ancak çalışmanın ana konusu, özendirici ücret sistemlerinin konaklama işletmelerindeki mevcut durumunun araştırılmasıdır. Çalışmada, öncelikle ilgili yazından yararlanarak kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra Nevşehir'deki turizm işletme belgeli konaklama işletmelerinde özendirici ücret sistemleri uygulamaları araştırılmıştır. Alan araştırması sonucunda, konaklama işletmelerinin yarısına yakının özendirici ücret sistemleri uyguladığı belirlenmiştir. Özendirici ücret sistemleri uygulamayan konaklama işletmelerindeki yönetici ve işgörenlerin bu sistemlere olumlu yaklaşığı saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve öneriler açıklanmıştır.

Enflasyonun Temel Mali Tablolar Üzerindeki Etkileri, Bu Etkileri Önleyici Yöntemler ve Bir Otel İşletmesinde Uygulama (Yüksek Lisans Tezi), Osman Nuri ÖZDOĞAN, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002 (Yrd. Doç. Dr. Uğur V. TAN-DOĞAN).

Çalışmanın konusunu, enflasyonun otel işletmelerinin temel mali tabloları üzerindeki etkilerinin ve bu etkileri önleyici yöntemlerin araştırılması oluşturmaktadır. Çalışmada, literatür taraması yardımıyla kavramlar ve uygulamalar tanıtılmış ardından enflasyonun bir otel işletmesine ait temel mali tabloları üzerindeki etkilerini ölçmede fiyatlar genel düzeyi muhasebe modelinden yararlanılarak uygulama yapılmıştır. Bulguların değerlendirilmesinde ise, mali analiz tekniklerinden olan karşılaştırmalı tablolar ve yüzde yöntemi ile analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda, sermaye-yoğun özellik gösteren otel işletmelerinin enflasyondan büyük ölçüde etkilendikleri saptanmıştır ve Araştırmada elde edilen sonuçlar ve öneriler çalışma sonunda açıklanmıştır.

Otel İşletmeciliğinde Pazarlama Bilgi Sistemi ve Önemi: Antalya ve İstanbul İllerinde Faaliyet Gösteren 4 ve 5 Yıldızlı Otel İşletmelerinde Yapılan Bir Araştırma ve Sonuçları (Yüksek Lisans Tezi), Tolga GÖK, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002 (Doç. Dr. A. Celil ÇAKICI).

Pazarlama bilgi sistemi, verilerin toplanması, sınıflandırılması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve yöneticilere sunumundan oluşan bir süreçtir. Bu sistem, işletme içi raporlama, pazarlama istihbarat, pazarlama araştırması ve pazarlama karar destek sistemlerinden meydana gelmektedir. Otel işletmelerinde pazarlama bilgi sisteminin tasarlanabilmesi için, çalışma grubunun oluşturulması ve örgütlenmesi, işletmenin amaçlarının pazarlama bilgi sistemi açısından değerlendirilmesi, kritik bilgi türlerinin belirlenmesi, otel işletmelerinde mevcut bilgi sisteminin değerlendirilmesi, otel işletmesinin gereksinim duyduğu pazarlama bilgi sistemi için mevcut sistem üzerinde yapılması gereken iyileştirmeler, oluşturulan pazarlama bilgi sisteminin ve/veya yapılan iyileştirmelerin uygulanması ve sonuçların takibi hususlarının dikkate alınması gerekir. Otel işletmelerinde, pazarlama bilgi sisteminden ne düzeyde ve nasıl yararlandığını tespit etmek amacıyla, Antalya ve İstanbul illerinde faaliyet gösteren dört ve beş yıldızlı oteller üzerinde 2002 yılı Mayıs-Haziran aylarında, ankete dayalı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada, otellerin yönetim türüne göre (zincir, grup ve bağımsız) PBS'nin etkinliğine ilişkin herhangi bir hususta istatistik olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak, otellerin yıldız sayısına (dört-beş) göre, PBS'nin etkinliği 11 hususta anlamlı farklılık göstermektedir. Beş yıldızlı otellerin dört yıldızlı otellere kıyasla, tüm hususlarda pazarlama bilgi sistemlerini daha etkin bir şekilde kullandıkları görülmektedir. Anlamlı farklılık tespit edilen 11 hususun iki tanesi mikro (rakiplerin izlenmesi ve çeşitli kamuoyu kesimlerindeki gelişme ve değişimleri takip etme), altı tanesi makro çevre (ulusal ekonomik ve demografik, uluslararası politik ve yasal, ayrıca, satış yapılan pazarlar ile potansiyel pazarlardaki sosyo-kültürel ve demografik gelişme ve değişimleri takip etme) faktörleri ile ilgilidir. Arta kalan üç husus ise, (işletmede planlama faaliyetlerini kolaylaştırma, işletmede pazarlama faaliyetlerinin etkinliğini artırma ve kararların zamanında ve hızlı alınması) işletme faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması ile ilgilidir. Araştırma, otel yöneticilerinin resmi örgüt yapısında olsun ya da olmasın, pazarlama bilgi sistemlerinden belirli düzeyde yararlandıklarını ortaya koymaktadır. Çalışma, otel yöneticilerine pazarlama bilgi sistemlerini kurmaları yönünde profesyonel yönetim anlayışı temeline dayanan çeşitli önerilerle son bulmaktadır.

Turizmde Tüketici Haklarını Korumaya Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi), M. Oğuzhan İLBAN, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002 (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN).

Bu çalışmada, turistik tüketicilerin haklarını korumada bilinçli ve yerli düzeyde bilgi birikimine sahip olup olmadıklarının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışmada birincil ve ikincil verilerden yararlanılmıştır. Birincil veri toplama aracı olarak, mevcut yazın doğrultusunda hazırlanan anket formlarından kullanılmıştır. Anketler, Haziran-Temmuz 2002 aylarında Alanya'yı ziyaret eden yerli turistik tüketicilere örneklem çerçevesinde yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak uygulanmıştır. Toplam 150 anket formu doldurtulabilmiştir. Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise, Alanya'da yapılan anket çalışması yer almaktadır. Çalışmada; yerli turistik tüketicilerin cinsiyet, eğitim, meslek ve ikamet ettiği il bağımsız değişkenleri ile, tüketici haklarını koruma konusundaki bağımlı değişkenler istatistiksel veriler dikkate alınarak karşılaştırılmıştır. Ayrıca, Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan Türk turistik tüketiciler arasında örneklem alınarak ankete dahil edilmiş ve turistik tüketici bilincinin yüksek olduğu Avrupa Birliği ülkelerindeki Türklerin ikamet yerlerinin konuya bakış açılarını ne şekilde etkilediği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu farklılıklar anketteki belirli soruların analizi yapılarak ortaya çıkarılmıştır. Sonuç olarak, yerli turistik tüketicilerin genelde hakları konusundaki bilgi birikiminin düşük olduğu, fakat konunun yeniliği göz önüne alındığında bu seviyenin daha yukarıya çıkarılabileceği söylenebilir.

GENEL KONULAR

- Barker, M., Page, S.J. ve Meyer, D. (2002). Modeling Tourism Crime: The 2000 America's Cup. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):762-782.
- Becken, S. ve Simmons, D.G. (2002). Understanding Energy Consumption Patterns of Tourist Attractions and Activities in New Zealand. *Tourism Management*, 23 (4): 343-354.
- Beilock, R. ve Nolic, A. (2002). Concessions for Early Development of International Tourism. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):852-856.
- Chiou, J., Droge, C. ve Hanvanich, S. (2002). Does Customer Knowledge Affect How Loyalty Is Formed. *Journal of Service Research*, 5 (2):113.
- Clark, I.D. (2002). Rock Art Sites in Victoria, Australia: A Management History Framework. *Tourism Management*, 23 (5): 455-464.
- Cohen, E.H., Ifergan, M. ve Cohen, E. (2002). A New Paradigm in Guiding: The Madrich as a Role Model. *Annals of Tourism Research* 29 (4):919-932.
- Deichmann, J. I. (2002). International Tourism and the Sensitivities of Central Prague's Residents. *The Journal of Tourism Studies*, 13 (2).
- Fairweather, J.F. ve Swaffield, S.R. (2002). Visitors' and Locals' Experiences of Rotorua, New Zealand: An Interpretative Study Using Photographs of Landscapes and Q Method. *International Journal of Tourism Research*, 4 (4): 283-297.
- Greer, J. (2002). Developing Trans-Jurisdictional Tourism Partnerships—Insights from the Island of Ireland. *Tourism Management*, 23 (4): 355-366.
- Henderson, J.C. (2002). Tourism and Politics in the Korean Peninsula. *The Journal of Tourism Studies*, 13 (2).
- Hepburn, Sharon J. (2002). Touristic forms of life in Nepal. *Annals of Tourism Research*, 29 (3): 611-630.
- Hjalager, A.M. (2002). Repairing Innovation Defectiveness in Tourism. *Tourism Management*, 23 (5): 465-474.
- Holden, A. ve Sparrowhawk, J. (2002). Understanding the Motivations of Ecotourists: the Case of Trekkers in Annapurna, Nepal. *International Journal of Tourism Research*, 4 (6): 435-446.
- Hughes, H. (2002). Gay Men's Holiday Destination Choice: A Case of Risk and Avoidance. *International Journal of Tourism Research*, 4 (4): 299-312.
- Jogaratham, G. (2002). Entrepreneurial Orientation and Environmental Hostility: An Assessment of Small, Independent Restaurant Businesses. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (3): 258.
- Juric, B., Lawson, R. ve McLean, G. (2002). Foreign Currency Conversion Strategies used by Tourists. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):866-869.
- Kim S. ve Crompton, J.L. (2002). The Influence of Selected Behavioral and Economic Variables on Perceptions of Admission Price Levels. *Journal of Travel Research*, 41 (2): 144.
- Koh, K. (2002). Explaining a Community Touristscape: An Entrepreneurism Model. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):29.
- Lee, G. ve O'leary, J.T. (2002). Visiting Propensity Predicted by Destination Image. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):63.
- McKercher, B. (2002). The Privileges and Responsibilities of Being a Referee. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):856-859.
- Molloy, J. (2002). Regional Festivals: A Look at Community Support, The Isolation Factor and Funding Sources. *The Journal of Tourism Studies*, 13 (2).
- Oigenblick, L. ve Kirschenbaum, A. (2002). Tourism and Immigration: Comparing Alternative Approaches. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1086-1100.
- Ooi, C. (2002). Contrasting Strategies: Tourism in Denmark and Singapore. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):689-706.
- Pike, S. (2002). Destination Image Analysis—A Review of 142 Papers from 1973 to 2000. *Tourism Management*, 23 (5): 541-549.
- Reisinger, Y. ve Turner, L.W. (2002). The Determination of Shopping Satisfaction of Japanese Tourists Visiting Hawaii and the Gold Coast Compared. *Journal of Travel Research*, 41 (2):167.
- Ryan, C. ve Huyton, J. (2002). Tourists and Aboriginal People. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):631-647.
- Siegenthaler, P. (2002). Hiroshima and Nagasaki in Japanese Guidebooks. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1111-1137.
- Tsaur, S.H., Chiu, Y.C. ve Huang, C.H. (2002). Determinants of Guest Loyalty to International Tourist Hotels—A Neural Network Approach. *Tourism Management*, 23 (4): 397-405.
- Wickens, E. (2002). The Sacred and the Profane: A Tourist Typology. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):834-851.

YÖNETİM

- Andriotis, K. (2002). Local Authorities in Crete and the Development of Tourism. *The Journal of Tourism Studies*, 13 (2).
- Chareanpunsirikul, S. ve Wood, R.C. (2002). Mintzberg, Managers and Methodology: Some Observations from a Study of Hotel General Managers. *Tourism Management*, 23 (5): 551-556.
- Dahles, H. (2002). The Politics of Tour Guiding: Image Management in Indonesia. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):783-800.
- Doolin, B., Burgess, L. ve Cooper, J. (2002). Evaluating the Use of the Web for Tourism Marketing: A Case Study from New Zealand. *Tourism Management*, 23 (5): 557-561.
- Hogan, J.E., Lemon, K.N. ve Rust, R.T. (2002). Customer Equity Management: Charting New Directions for the Future of Marketing. *Journal of Service Research*, 5 (1):4.
- Horneman, L., Carter, R.W., Wei, S. ve Ruys, H. (2002). Profiling the Senior Traveler: An Australian Perspective. *Journal of Travel Research*, 41 (1): 23.
- Israeli, A.A. (2002). A Preliminary Investigation of the Importance of Site Accessibility Factors for Disabled Tourists. *Journal of Travel Research*, 41 (1):101.
- La Lopa, J.M., Woods, B. ve Liu, A. (2002). The Job of Department Chair at America's CHRIE Member Hospitality and Tourism Programs: The Nature of the Person and the Position. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (2): 87.
- Lam, T., Lo, A. ve Chan, J. (2002). New Employees' Turnover Intentions and Organizational Commitment in the Hong Kong Hotel Industry. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (3):217.
- Lee, C.K. ve Han, S.Y. (2002). Estimating the Use and Preservation Values of National Parks' Tourism Resources Using a Contingent Valuation Method. *Tourism Management*, 23 (5): 531-540.
- Mesak, H.I. ve Darrat, A.F. (2002). Optimal Pricing of New Subscriber Under Interdependent Adoption Processes. *Journal of Service Research*, 5 (2):140.
- Oh, H. (2002). Transaction Evaluations and Relationship Intentions. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (3):278.
- Prideaux, B. (2002). Building Visitor Attractions in Peripheral Areas - Can Uniqueness Overcome Isolation to Produce Viability? *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 379-389.

Ritchie, R.J.B. ve Ritchie, J.R.B. (2002). A Framework for an Industry Supported Destination Marketing Information System. *Tourism Management*, 23 (5): 439-454.

Seddighi, H.R. ve Theocharous, A.L.(2002). A Model of Tourism Destination Choice: A Theoretical and Empirical Analysis. *Tourism Management*, 23 (5): 475-487.

Voase, R. (2002). Rediscovering the Imagination: Investigating Active and Passive Visitor Experience in the 21st Century. *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 391-399.

Watson, S. ve McCracken, M. (2002). No Attraction in Strategic Thinking: Perceptions on Current and Future Skills Needs for Visitor Attraction Managers. *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 367-378.

Woodside, A.G. ve Dubelaar, C. (2002). A General Theory of Tourism Consumption Systems: A Conceptual Framework and an Empirical Exploration. *Journal of Travel Research*, 41 (2): 120.

Xie, P.F. ve Wall, G. (2002). Visitors' Perceptions of Authenticity at Cultural Attractions in Hainan, China. *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 353-366.

TURİZM VE EKONOMİ

Braun, B.M., Xander, J.A. ve White, K.R. (2002). The Impact of the Cruise Industry on a Region's Economy: A Case Study of Port Canaveral, Florida. *Tourism Economics*, 8 (3).

Braun, M.D. ve Soskin, M.D. (2002). The Impact of Day Trips to Daytona Beach. *Tourism Economics*, 8 (3).

Altınay, L., Bıçak, H.A. ve Altınay, M. (2002). Economic Integration and the Tourism Industry of North Cyprus. *Tourism Economics*, 8 (3).

Brown, M.D., Var, T. ve Lee, S. (2002). Messina Hof Wine and Jazz Festival: An Economic Impact Analysis. *Tourism Economics*, 8 (3).

Cannon, T.F. ve Ford, J. (2002). Relationship of Demographic and Trip Characteristics to Visitor Spending: An Analysis of Sports Travel Visitors Across Time. *Tourism Economics*, 8 (3).

Coupal, R.H., Bastian, C.T. ve Taylor, D.T. (2002). Economic Benefits of Sport Fishing and Angler Wildlife Watching in Pennsylvania: A Comment. *Journal of Travel Research*, 41 (2): 210.

Durbarry, R. (2002). The Economic Contribution of Tourism in Mauritius. *Annals of Tourism Research* 29 (3):862-865.

Sirakaya, E., Choi, H. ve Var, T. (2002). Shift-share Analysis in Tourism: Examination of Tourism Employment Change in a Region. *Tourism Economics*, 8 (3).

Shafer, E. ve Upneja, A. (2002). Economic Benefits of Sport Fishing and Angler Wildlife Watching in Pennsylvania: Revisited. *Journal of Travel Research*, 41 (2):212.

Schultz, C.R. (2002). Economic Service Quotas. *Journal of Service Research*, 5 (2):154.

Tan, A.Y.F., McCahon, C. ve Miller, J. (2002). Stability of Inbound Tourism Demand Models for Indonesia and Malaysia: The Pre- and Postformation of Tourism Development Organizations. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4):361.

TURİZM VE SOSYAL VE FİZİKSEL ETKİLERİ

Ateljevic, I. ve Doorne, S. (2002). Representing New Zealand: Tourism Imagery and Ideology. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):648-667.

Collins, D. ve Tisdell, C. (2002). Age-Related Lifecycles: Purpose Variations. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):801-818.

Deccio, C. ve Baloglu, S. (2002). Nonhost Community Resident Reactions to the 2002 Winter Olympics: The Spillover Impacts. *Journal of Travel Research*, 41 (1):46.

Duini, R. ve Caalders, J. (2002). Biodiversity and Tourism: Impacts and Interventions. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):743-761.

Goodrich, J.N. (2002). September 11, 2001 Attack on America: A Record of the Immediate Impacts and Reactions in the USA Travel and Tourism Industry. *Tourism Management*, 23 (6): 573-580.

Grünewald, R.A. (2002). Tourism and Cultural Revival. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1004-1021.

Gustafson, P. (2002). Tourism and seasonal retirement migration. *Annals of Tourism Research*, 29 (4): 899-918.

Kim, S.S., Prideaux, B. ve Kim, S.H. (2002). A Cross-cultural Study on Casino Guests as Perceived by Casino Employees. *Tourism Management*, 23 (5): 511-520.

Klenm, M.S. (2002). Tourism and Ethnic Minorities in Bradford: The Invisible Segment. *Journal of Travel Research*, 41 (1):85.

Ko, D.W. ve Stewart, W.P. (2002). A Structural Equation Model of Residents' Attitudes for Tourism Development. *Tourism Management*, 23 (5): 521-530.

Pizam, A., Fleischer, A. ve Mansfeld, Y. (2002). Tourism and Social Change: The Case of Israeli Ecotourists Visiting Jordan. *Journal of Travel Research*, 41 (2): 177.

Ryan, C. (2002). Tourism and Cultural Proximity: Examples from New Zealand. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):952-971.

Sirakaya, E., Teye, V. ve Sönmez, S. (2002). Understanding Residents? Support for Tourism Development in the Central Region of Ghana. *Journal of Travel Research*, 41 (1):57.

Tatoğlu, E., Erdal, F., Özgür, H. ve Azaklı, S. (2002). Resident Attitudes Toward Tourism Impacts: The Case of Kuşadası in Turkey. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2).

Teye, V., Sirakaya, E. ve Sönmez, S.F. (2002). Residents' Attitudes toward Tourism Development. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):668-688.

Urieli, N., Israeli, A. ve Reichel, A. (2002). Heritage Proximity and Resident Attitudes Toward Tourism Development. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):859-861.

Vincent V.C. ve Thompson, W. (2002). Assessing Community Support and Sustainability for Ecotourism Development. *Journal of Travel Research*, 41 (2):153.

Zeppel, H. (2002). Cultural Tourism at the Cowichan Native Village. British Columbia. *Journal of Travel Research*, 41 (1):92.

TURİZMİN ÇEŞİTLERİ

Araujo, L.M. ve Bramwell, B. (2002). Partnership and Regional Tourism Practices. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1138-1164.

Briassoulis, H. (2002). Sustainable Tourism and the Question of Commons. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1065-1085.

Chandler, J.A. ve Costello, C.A. (2002). A Profile of Visitors at Heritage Tourism Destinations in East Tennessee According to Plog's Lifestyle and Activity Level Preferences Model. *Journal of Travel Research*, 41 (2):161.

Beeton, S. (2002). Entrepreneurship in Rural Tourism? Australian Landcare Programs as a Destination Marketing Tool. *Journal of Travel Research*, 41 (2):206.

Hall, C.M. ve Piggin, R. (2002). Tourism Business Knowledge of World Heritage Sites: a New Zealand Case Study. *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 401-411.

Henderson, J.C. (2002). Heritage Attractions and Tourism Development in Asia: a Comparative Study of Hong Kong and Singapore. *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 337-344.

Hingham, J.E.S. ve Carr, A. (2002). Profiling Tourists to Ecotourism Operations. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1168-1171.

- Johnson, L. (2002). An Application of the Critical Incident Technique in Gaming Research, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 12 (2-3): 45.
- Lee, H.C. (2002). Regional Flows of Recreational Boater Expenditures on Trips in Michigan, *Journal of Travel Research*, 41 (1):77.
- Miles, W.F. (2002). Auschwitz: Museum Interpretation and Darker Tourism, *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1175-1178.
- Ondimu, K.I. (2002). Cultural Tourism in Kenya, *Annals of Tourism Research* 29 (4): 1036-1047.
- Perales, R.M.Y. (2002). Rural Tourism in Spain, *Annals of Tourism Research*, 29 (4): 1101-1110.
- Patrick, J.F. ve Backman, S.J. (2002). An Examination of the Construct of Perceived Value for the Prediction of Golf Travelers? *Intentions to Revisit*, *Journal of Travel Research*, 41 (1):38.
- Prideaux, B. (2002). Creating Rural Heritage Visitor Attractions - the Queensland Heritage Trails Project, *International Journal of Tourism Research*, 4 (4): 313-323.
- Russo, A.P. ve Van der Borg, J. (2002). Planning Considerations for Cultural Tourism: a Case Study of four European Cities, *Tourism Management*, 23 (6): 631-637.
- Twynam, G.D. ve Johnston, M.E. (2002). The Use of Sustainable Tourism Practices, *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1165-1168.

BOŞ ZAMANLAR VE DEĞERLENDİRİLMESİ

- Carr, N. (2002). The Tourism-Leisure Behavioural Continuum, *Annals of Tourism Research*, 29 (4):972-986.
- Collins D. ve Tisdell, C. (2002). Gender and Differences in Travel Life Cycles, *Journal of Travel Research*, 41 (2): 133.
- Hanink, D.M. ve Stutts, M. (2002). Spatial Demand for National Battlefield Parks, *Annals of Tourism Research*, 29 (3):707-719.
- Richards, G. (2002). Tourism Attraction Systems: Exploring Cultural Behaviour, *Annals of Tourism Research*, 29 (4): 1048-1064.

HİZMET KALİTESİ

- Bowen, D. (2002). Research through Participant Observation in Tourism: A Creative Solution to the Measurement of Consumer Satisfaction/Dissatisfaction (CS/D) among Tourists, *Journal of Travel Research*, 41 (1):4.
- Dean, A., Morgan, D. ve Tan, T.E. (2002). Service Quality and Customers' Willingness to Pay More for Travel Services, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 12 (2-3):95
- Ekinci, Y. (2002). A Review of Theoretical Debates on the Measurement of Service Quality: Implications for Hospitality Research, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (3):199.
- Hill, R. ve Busby, G. (2002). An Inspector Calls: Farm Accommodation Providers' Attitudes to Quality Assurance Schemes in the County of Devon, *International Journal of Tourism Research*, 4 (6): 459-478.
- Jones, D.L., McCleary, K.W. ve Lepisto, L.R. (2002). Consumer Complaint Behavior Manifestations for Table Service Restaurants: Identifying Sociodemographic Characteristics, Personality, and Behavioral Factors, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (2): 105.
- Mount, D.J. ve Mattila, A. (2002). Last Chance to Listen: Listening Behaviors and Their Effect on Call Center Satisfaction, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (2): 124.
- Kumar, P. (2002). The Impact of Performance, Cost, and Competitive Considerations on the Relationship Between Satisfaction and Repurchase Intent in Business Markets, *Journal of Service Research*, 5 (1):55.
- Rafaeli, A., Barron, G. ve Haber, K. (2002). The Effects of Queue Structure on Attitude, *Journal of Service Research*, 5 (2): 125.
- Rittichainuwat, B.N., Qu, H. ve Mongkonvanit, C. (2002). A Study of the Impact of Travel Satisfaction on the Likelihood of Travelers to Revisit Thailand, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 12 (2-3):9.

- Shackley, M. (2002). Space, Sanctity and Service: The English Cathedral as Heterotopia, *International Journal of Tourism Research*, 4 (5): 345-352.
- Wang, Y. ve Pearson, T.E. (2002). Measuring Personal Service Quality: An Analysis of Hotels in the People's Republic of China, *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):3.
- Wang, Y. ve Pearson, T.E. (2002). Measuring Personal Service Quality: An Analysis of Hotels in the People's Republic of China, *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2): 3.
- Zins, A. H. (2002). Consumption Emotions, Experience Quality and Satisfaction: A Structural Analysis for Complainers versus Non-Complainers, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 12 (2-3):13.

PAZARLAMA

- Austin, N.K. (2002). Managing Heritage Attractions: Marketing Challenges at Sensitive Historical Sites, *International Journal of Tourism Research*, 4 (6): 447-457.
- Bieger, T. ve Laesser, C. (2002). Market Segmentation by Motivation: The Case of Switzerland, *Journal of Travel Research*, 41 (1):68.
- Cai, L.A. (2002). Cooperative Branding for Rural Destinations, *Annals of Tourism Research*, 29 (3):720-742.
- Chen, J.S. ve Uysal, M. (2002). Market Positioning Analysis: A Hybrid Approach, *Annals of Tourism Research*, 29 (4):987-1003.
- Costello, C.A. (2002). Purchasing Behaviour of Tourists Towards Tennessee-Made Products, *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (3).
- Echtner, C.M. (2002). The Content of Third World Tourism Marketing: A 4A Approach, *International Journal of Tourism Research*, 4 (6):413-434.
- Evangelist, S., Godvin, B., Johnson, J., Conzola, V., Kizer, R., Young-Helou, S. ve Metters, R. (2002) Linking Marketing and Operations: An Application at Blockbuster, Inc., *Journal of Service Research*, 5 (2):91.
- Galloway, G. (2002). Psychographic Segmentation of Park Visitor Markets: Evidence for the Utility of Sensation Seeking, *Tourism Management*, 23 (6): 581-596.
- Goh, C. ve Law, R. (2002). Modeling and Forecasting Tourism Demand for Arrivals with Stochastic Nonstationary Seasonality and Intervention, *Tourism Management*, 23 (5): 499-510.
- Hu, B.A., Morrison, A.M. ve O'leary, J.T. (2002). An Analysis of the Variety Seeking Behaviour of the U.S. Visiting Friends and Relatives, *The Journal of Tourism Studies*, 13 (2).
- Jang, S.C., Morrison A.M. ve O'Leary, J.T. (2002). Benefit Segmentation of Japanese Pleasure Travelers to the USA and Canada: Selecting Target Markets Based on the Profitability and Risk of Individual Market Segments, *Tourism Management*, 23 (4): 367-378.
- Lim, C. ve McAleer, M. (2002). Time Series Forecasts of International Travel Demand for Australia, *Tourism Management*, 23 (4): 389-396.
- Perdue, R.R. (2002). Perishability, Yield Management, and Cross-Product Elasticity: A Case Study of Deep Discount Season Passes in the Colorado Ski Industry, *Journal of Travel Research*, 41 (1):15.
- Sönmez, S. ve Sirakaya, E. (2002). A Distorted Destination Image? The Case of Turkey, *Journal of Travel Research*, 41 (2): 185.
- Wang, Y., Yu, Q. ve Fesenmaier, D.R. (2002). Defining the Virtual Tourist Community: Implications for Tourism Marketing, *Tourism Management*, 23 (4): 407-417.
- Yüksel, A. ve Yüksel, F. (2002). Market Segmentation Based on Tourists? Dining Preferences, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4): 315.

KONAKLAMA SEKTÖRÜ

Andriotis, K. (2002). Scale of Hospitality Firms and Local Economic Development—Evidence from Crete. *Tourism Management*, 23 (4): 333-341.

Brown, J.R. ve Ragsdale, C.T. (2002). The Competitive Market Efficiency of Hotel Brands: An Application of Data Envelopment Analysis. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4): 332.

Doran, M.S., Haddad, K. ve Chow, C.W. (2002). Maximizing the Success of Balanced Scorecard Implementation in the Hospitality Industry. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):59.

Feinstein, A.H. ve Parks, S.J. (2002). The Use of Simulation in Hospitality as an Analytic Tool and Instructional System: A Review of the Literature. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4): 396.

Keiser, J.D. (2002). Boards of Directors of the Hospitality and Tourism Industries: An Exploratory Analysis of Composition and Interlocks. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (2): 155.

Kim, H., Gu, Z. ve Mattila, A.S. (2002). Hotel Real Estate Investment Trusts' Risk Features and Beta Determinants. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (2):138.

Ladkin, A. (2002). Career Analysis: A Case Study of Hotel General Managers in Australia. *Tourism Management*, 23 (4): 379-388.

Mia, L. ve Patiar, A. (2002). The Interactive Effect of Superior-Subordinate Relationship and Budget Participation on Managerial Performance in the Hotel Industry: An Exploratory Study. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26 (3):235.

Rodríguez, A.R. (2002). Determining Factors in Entry Choice for International Expansion: The Case of the Spanish Hotel Industry. *Tourism Management*, 23 (6): 597-607.

ULAŞTIRMA VE SEYAHAT

Butler, D.L., Carter, P.L. ve Brunn, S.D. (2002). African-American Travel Agents: Travails and Survival. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):1022-1035.

Debbage, K.G. (2002). Airport Runway Slots: Limits to Growth. *Annals of Tourism Research*, 29 (4):933-951.

Lee, G., O'Leary, J.T. ve Hong, G.S. (2002). Visiting Propensity Predicted by Destination Image: German Long-Haul Pleasure Travelers to the U.S.. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2): 63.

Lew, A.A. ve McKercher, B. (2002). Trip Destinations, Gateways and Itineraries: the Example of Hong Kong. *Tourism Management*, 23 (6): 609-621.

Litvin, S.W. (2002). The Singapore Gold Circle: Perceptions of Local Customers of Travel Agencies. *International Journal of Tourism Research*, 4 (4): 271-281.

Pearce, D.G. (2002). New Zealand Holiday Travel to Samoa: A Distribution Channels Approach. *Journal of Travel Research*, 41 (2):197.

Wang, K.C., Hsieh, A.T. ve Chen, W.Y. (2002). Is the Tour Leader an Effective Endorser for Group Package Tour Brochures?. *Tourism Management*, 23 (5): 489-498.

TURİZM VE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

Fisher, G. ve Beatson, A. (2002). The Impact of Culture on Self-Service on Technology Adoption in the Hotel Industry. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):79.

Galindo, J., Aranda, M.J., Caro, J.L., Guevara, A. ve Aguayo, A. (2002). Applying Fuzzy Databases and FSQL to the Management of Rural Accommodation. *Tourism Management*, 23 (6): 623-629.

Tsikriktsis, N. (2002). Does Cultural Influence Web Site Quality Expectations? An Empirical Study. *Journal of Service Research*, 5 (2): 101.

YİYECEK İÇECEK SEKTÖRÜ

Agrusa, J.F., Coats, W., Tanner, J. ve Leong, J.S.L. (2002). Hong Kong and New Orleans: A Comparative Study of Perceptions of Restaurant Employees on Sexual Harassment. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 3 (2):19.

Au, N. ve Law, R. (2002). Categorical Classification of Tourism Dining. *Annals of Tourism Research*, 29 (3):819-833.

Dalbor, M.C. ve Upneja, A. (2002). Factors Affecting the Long-Term Debt Decision of Restaurant Firms. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4): 422.

Leong, J.K. ve Kim, W.G. (2002). Service Recovery Efforts in Fast Food Restaurants to Enhance Repeat Patronage. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 12 (2-3): 65.

Mattila, A.S. (2002). The Use of Narrative Appeals in Promoting Restaurant Experiences. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 26(4):379.

MAKALE İNDEKSİ

Antalya İli Sınırları İçerisinde Faaliyet Göstermekte Olan Otel İşletmelerinde İnternet Ortamında Tutundurma Karma Elemanlarının Kullanılmasını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma, Nazmi Kozak- Murat Çuhadar, 13(1): 84-84.

Fordizmden Post Fordizme Geçiş Sürecinin Turizme Yansımaları: Kitle Turizmi ve Alternatif Turizm, Sevgin Akış Roney, 13 (1): 9-14.

Gökçeada'daki Turizm Çekiciliklerinin İmajı: İlk Kez ve Birden Fazla Gelen Turistler Açısından Karşılaştırmalı Bir Araştırma, H. Rıdvan Yurtseven, 13(2): 148-154.- Emel Can, 13(2): 148-154.

HACCP Sistemi ve Bir Fast Food İşletmesi Uygulaması, Tamer Bolat 13(1): 63-83.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Özel İlgi Turizminin Karşılaştırmalı Üstünlüğü, Orhan Şafaklı - Zeki Erkut, 13(1): 33-38.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yönelik Turizm Talebi, Tümay Ertek - Mehmet Altınay - Hasan Ali Bıçak, 13(2): 117-128.

Nevşehir'de Faaliyet Gösteren Otel İşletmeleri Yöneticilerinin Profilinin Belirlenmesine Yönelik Bir İnceleme, Mustafa Koyuncu - İbrahim Yılmaz 13(1): 56-62.

Otel Personelinde Güdüleme Faktörleri: Kuşadası Örneği, Naci Adak- Murat Hançer, 13(2): 155-161.

Seyahat Acentelerinde İş Tanımlama Ölçeği Kapsamında İş Doyumunun Ölçülmesi: İzmir İli Uygulaması, Özkan Tütüncü, 13(2): 129-138.

Turizm Alanındaki Dergilerde Akademik İçerikli Makale Değerlendirmede Hakemlerce Gözetilen Ölçütler, Atilla Yüksel, 13(2): 139-147.

Turizm İşletmelerinde Oryantasyon Eğitiminin İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Önemi ve Buna Yönelik Program Modelinin Oluşturulması, Oya Aytemiz Seymen, 13(1): 15-26.

Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme Sistemi (Sertifikasyon), İrfan Mısırlı, 13(1)% 39-55.

Turistlerin Türkiye'ye İlk ve Birden Fazla Ziyaret Etme Durumlarının Bazı Sosyo-Ekonomik Faktörler ile Seyahat Özelliklerine Göre Değişiminin Analizi, Yüksel Öztürk, 13 (1) : 27-32.

Türkiye'deki Üniversite Gençliğinin Turizme Yönetilmesi Üzerine Bir Araştırma, Yüksel Öztürk - İrfan Yazıoğlu, 13(2): 162-171.

ANATOLIA'DAN..

2. *Turizm Şurası*, Mehmet Özdemir, 13(2): 6-8.

"Her Şey Dahil (Alles Inklusive)" veya Kahraman Bakkal, Super Markete Karşı, Mehmet Özdemir, 13(2): 114-116.

KİTAP TANITIMI

Turizm Yıl Sıfır, Şükrü Yarcan, 13(2): 178-179.

KONFERANS NOTLARI

Akdeniz Ülkeleri 1. Turizm Kongresi, Füsun Soykan, 13(2): 175-176.

6.Bilkent Turizm Forumu Çalışmaları ve Bir Değerlendirme, Cem Tarhan, 13(2): 173-174.

2. *Ulusal Türkiye Turizmi Sempozyumu Üzerine Bir Değerlendirme*, Özcan Yağcı, 13(1): 99-101.

Hafta Sonu Semineri VIII'in Ardından, Mehmet Sarıışık, 13(!): 101-102.

1. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Kongresi, Nilgül Karadeniz - Mehmet Somuncu, 13(2): 176-177.

Turizm-Mutfak-Hijyen Semineri'nin Ardından..., Dündar Denizer, 13(2): 174-75.

Turizm İşletmeciliği Kongresi'nin Ardından, Kemal Birdir, 13(1): 97-99.

Turizm Yönetiminde Bilişim Teknolojileri ve Araçları Toplantısı, Özkan Tütüncü, 13(1): 102.

YAZAR İNDEKSİ

Adak, N., 13(2): 155-161.

Altınay, M., 13(2): 117-128.

Bıçak, H. A., 13(2): 117-128.

Birdir, K., 13(1): 97-99.

Bolat, T., 13(1): 63-83.

Can., E., 13(2): 148-154.

Çuhadar, M., 13(1): 84-84.

Denizer, D., 13(2): 174-175.

Erkut, Z., 13(1): 33-38.

Ertek, T., 13(2): 117-128.

Hançer, M., 13(2): 155-161.

Karadeniz, N., 13(2): 176-177.

Koyuncu, M., 13(1): 56-62.

- Kozak, N., 13(1): 84-84.
 Mısırlı, İ., 13(1): 39-55.
 Özdemir, M., 13(2): 114-116; 13(2): 6-8.
 Öztürk, Y., 13(1): 27-32; 13(2): 162-171.
 Roney, S. A., 13(1): 9-14.
 Sarıışık, M., 13(1): 101-102.
 Seymen, O. A., 13(1): 15-26.
 Somuncu, M., 13(2): 176-177.
 Soykan, F., 13(2): 175-176.
 Şafaklı, O., 13(1): 33-38.
 Tarhan, C., 13(2): 173-174.
 Tütüncü, Ö., 13(1): 102; 13(2): 129-138.
 Yağcı, Ö., 13(1): 99-101.
 Yarcın, Y., 13(2): 178-179.
 Yazıoğlu, İ., 13(2): 162-171.
 Yılmaz, İ., 13(1): 56-62.
 Yurtseven, H. R., 13(2): 148-154.
 Yüksel, A., 13(2): 139-147.

2002 YILI HAKEM LİSTESİ

Aşağıdaki isimleri yazılı olan yayın kurulu üyeleri 2002 yılı içerisinde dergi editörlüğüne ulaşan makalelere hakem olarak atanmışlardır. Göstermiş oldukları özveri katkılardan dolayı kendilerine teşekkür ederiz.

- AHİPAŞAOĞLU, H. Suavi, Anadolu Üniversitesi
 AKAN, Perran, Boğaziçi Üniversitesi
 AYHAN, Doğan Yaşar, başkent Üniversitesi
 BİRKAN, İbrahim, TURSER Turizm A.Ş.
 ÇAKICI, A. Celil, Mersin Üniversitesi
 DENER, Hasan Işın, Çankaya Üniversitesi
 DENİZER, Dünder, Anadolu Üniversitesi (2)
 DİNÇER, Füsün İstanbullu, İstanbul Üniversitesi
 ERDEMİR, Cenap, Hacettepe Üniversitesi (2)
 ERDOĐAN, İrfan, Ankara Üniversitesi
 KARATEPE, Osman, Dođu Akdeniz Üniversitesi
 KARTARI, Asker, Anadolu Üniversitesi (2)
 KAVAK, Bahtışen, Hacettepe Üniversitesi
 KOZAK, Meryem A. Anadolu Üniversitesi (3)
 KOZAK, Metin, Muđla Üniversitesi (2)
 KUŞLUVAN, Salih, Erciyes Üniversitesi
 MAVİŞ, Fermani, Anadolu Üniversitesi (2)
 ODABAŞI, Şeyda, Turizm Bakanlığı
 ODABAŞI, Yavuz, Anadolu Üniversitesi
 ÖZER, Leyla Şentürk, Hacettepe Üniversitesi
 ÖZGEN, Özlen, Ankara Üniversitesi
 RONEY, Sevgin Roney, Boğaziçi Üniversitesi (2)
 TANER, Bahar, Mersin Üniversitesi
 TİMUR, Alp, Dokuz Eylül Üniversitesi (2)
 TOLUNGÜÇ, Ahmet, Ankara Üniversitesi
 TÜTÜNCÜ, Özkan, Dokuz Eylül Üniversitesi (2)
 YALNIZ, Ahmet, Çankaya Üniversitesi

* *Parantez içerisinde belirtilen rakamlar, yerine getirilen hakemliklerin sayısını göstermektedir.*